

lačkog saveza Hrvatske (1947). Dobitnik spomenik plakete Mačevalačkih saveza Jugoslavije i Hrvatske.

Pintul, Ahmed (1922–43), bravarski radnik; bavio se biciklizmom, planinarstvom, stolnim tenisom, odbojkom i nogometom; član Radničkog športskog kluba Velež (Mostar). Bio smion skakač s mostova i dobar plivač. Sudionik NOR od 1941; poginuo kod Bradine u blizini Konjica; 1951 proglašen narodnim herojem.

pioniri, najmlađa uzrasna kategorija natjecatelja: dječaci i djevojčice od 7. do 15. god.; u natjecateljskom smislu p. se dijele na: najmlađe (do 10. god.), mlade (do 12. god.) i starije (do 15. god.).

Piparji, skupina planinara neformalno okupljena 1872 u Srednjoj vasi sa zajedničkom namjerom planinarenja i gajenja slov. nar. duha; kasnije zaslužna za osnivanje Slovenskog planinskog društva.

Pipinić, Zita (1923), reprezentativka u kuglanju sa 15 nastupa i trener, članica KK Medveščak (Zagreb), zaslužna sportašica Jugoslavije. Sudjelovala na PS 1957 u pojedinačnoj konkurenciji (II mjesto) i u ekipnoj konkurenciji (IV) te prva na PS 1962 i na PE 1960 u ekipnoj konkurenciji. S ekipom KK Medveščak osvojila II mjesto u Kupu evr. nac. prvaka (1973).

Piquet, Nelson (1952), braz. automobilist; od 1978 nastupa na utrckama formule 1 u bolidima firme Brabham; prvi na PS u kategoriji formula 1 1981 i ponovno 1983, kada je vozio u bolidu s turbo motorom.

Piran, Društvo podvodnih dejavnosti, osn. 1963 u Piranu; osvojio ekipno PJ u plivanju perajama i brzinskom ronjenju za žene 1978.

Pirc, Tomislav (1930), nastavnik tjele. odgoja i biologije; tajnik Saveza za fizičku kulturu općine Slavonska Požega i SZZ za fizičku kulturu iste općine, novinar Požeškog lista i Sportskih novosti. Bavio se košarkom, plivanjem, rukometom, vaterpolom i nogometom; od 1959 trenirao plivače, skijaše i stolne tenisače SD Požega. Napisao: 15 godina Sportskog društva Požega, 1974; Sportski almanah 1966, 1976 itd.; Fizička kultura u krilu škole, 1962; Radničke i seoske sportske igre u požeškoj komun, 1976 i dr. Dobitnik je Majске nagrade Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH (1962) i Trofeja Saveza za fizičku kulturu Hrvatske (1972).

Pirc, Vasja (1909–80), šah. velemaistor od 1953, jedan od najuspješnijih članova jugosl. olimp. reprezentacije, zaslužni sportaš Jugoslavije. Bio dva puta prvak Jugoslavije (1936 i 1953), a 1935 i 1948 dijelio prvo mjesto (s B. Kostićem, odn. S. Gligorićem). Sudjelovao na međuzonskom turniru za PS 1948 i na šah. olimpijadi 1950 u Dubrovniku (I mjesto). Dobitnik Bloudkove nagrade Saveza za tjelesnu kulturu Slovenije (1967). Napisao: *Novješa teorija šahovskih otvori-tev — kraljeva indija*, Ljubljana 1958.

Pirčeva obrana, šah: otvaranje iz grupe poluotvorenih igara koje nastaje nakon ovih početnih poteza: 1. e4 d6; 2. d4 Sf6; nazvano po V. Pircu.

Pireneji, gorje na granici Francuske i Španjolske, koje se proteže od Biskajskog do Lionskog zaljeva u duž. od preko 400 km. Najviši vrh je Pico de Aneto (3404 m) u masivu Malađete na španj. strani. Planinarska aktivnost u ovom gorju naziva se pireneizmom, analogno alpinizmu. God. 1902 osn. je Međunarodni savez pireneističkih društava (franc. Fédération Internationale

des Sociétés Pyrénéistes). Razvijena je i speleologija (Gouffre de la Pierre Saint-Martin, jama istražena do dubine od 1171 m). Čuven je Cirque de Gavarnie, ledenjački kotao s visokim vodopadom.

pirodinamika, streljaštvo: dio unutarnje balistike; proučava kretanje zrna vatrenog oružja pod djelovanjem tlaka barutnih plinova od trenutka opalijavanja do izlaska iz cijevi. Prvi period p. traje od trenutka kada se zrno počinje kretati kroz cijev sve do potpunog sagorijevanja barutnog punjenja; drugi period p. traje do trenutka izlaska zrna iz cijevi. Treći ili naknadni period p. traje sve dok barutni plinovi djeluju na dno zrna nakon što je ono napustilo usta cijevi.

pirostatika, streljaštvo: dio unutarnje balistike; proučava pojave vezane za sagorijevanje baruta u čahuri, od trenutka paljenja smjese do momenta kada se zrno, pod djelovanjem tlaka barutnih plinova, počne odvajati od čahure.

pirueta (franc. piroette), 1) konjički sport: figura u dresurnom jahanju i u visokoj školi jahanja; obrtanje konja za 360°, pri čemu se srednji dio trupa okreće oko sapa. Izvodi se u kratkom galopu, tako da se prednje noge i vanjska stražnja noga kreću oko unutrašnje stražnje, u taktu hoda ili galopa, u kojem se, na mjestu, kreće i unutrašnja stražnja noga; 2) rvanje: specijalna vježba kojom se rvač prebacuje nogama preko glave iz prednjeg mosta (upiranje na strunjači čelom i stopalima) u rvački most; 3) umjetničko klizanje i koturaljkanje: element slobodnog klizanja (koturaljkanja), vrtnja oko klizačeve (koturaljačeve) uzdužne osi; izvodi se na unutrašnjem ili vanjskom bridu cijelog noža klizaljke (odn. koturaljci) ili stojeći na zupcima (prednja dva kotača) u smjeru naprijed ili natrag. Za vrijeme vrtnje klizač može mijenjati položaj tijela i brzina, a posebno su vrijedne kombinacije u kojima se iz p. bez međukoraka prijestupa ili preskače u p. na drugoj nozi. Najčešći je uspravan stav, vaga i čučanj s jednom nogom u prednoženju ili zanoženju. Nakon smirivanja tijela najčešće se uvodnom trojkom prelazi u vrtnju na drugoj nozi (rijetko na obje). Parovi mogu izvoditi p. odvojeno ili držeći se jedan za drugog u istom ili usklađenom stavu. Kretanje u oba slučaja moraju biti potpuno usklađene. P. u kratkim sastavima moraju imati najmanje 6, odn. 5 obrtaja u kombinacijama, a kod plesa ne više od 3 okretaja.

pirueta Časlavska, sp. gimnastika: element na dvovisinskim ručama nazvan po čehosl. gimnastičarki V. Časlavskoj, koja ga je prva izvela; izvodi se iz upora prednjeg na višoj pritki čelom prema nižoj pritki, zamahom nogama nazad i odrazom rukama, i puštanjem ruku okret oko uzdužne osi vježbača za 360° i ponovni dohvat rukama za prtku u upor na višoj pritki natkvatom ili do visa na višoj pritki u pothvat.

pista (franc.), staza za natjecanje u alpskom skijanju, auto-moto sportu, biciklističkim utrckama na trkalištu; u zrakoplovstvu poletno-sletna staza.

Pišek, Janez (1911), nogometni trener i funkcionar; prvi predsjednik Saveza nogometnih trenera Slovenije i njen dugogodišnji član. Trener u klubovima Ljubljane, Kranja i Trbovlja. Dobitnik Zlatne plakete NSJ.

pištolj, streljaštvo: ručno sp. zračno ili vatreno oružje kratke cijevi, pravilima propisanih dimenzija i karakteristika. Puni se stavljanjem metaka u sanduk, odn. ležište metka. Ovisno o disciplini gađanja, koriste se zračni p., malokalibarski p. i p. velikog

PIRUETA (umjetničko klizanje)

Z. PIPINIĆ

N. PIQUET

V. PIRC

N. PILIĆ

PIRČEVA
OBRANA